

ВПЛИВ ВІКУ ЗАБОЮ МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ НА ЙОГО М'ЯСНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ

О. П. Крук, аспірантка*

Вивчено м'ясну продуктивність молодняку великої рогатої худоби різних порід залежно від віку його забою та походження. З'ясовано, що найгірші її кількісні показники мають тварини абердин – ангуської породи.

Ключові слова: м'ясне скотарство, фактична жива маса, прийнята жива маса, забійна маса, чистий приріст.

Пошук резервів збільшення виробництва яловичини високої якості, зниження її собівартості набуває особливо важливого значення. Нині не існує чіткого обґрунтування оптимального віку забою молодняку великої рогатої худоби різних м'ясних порід і типів, яких розводять в Україні.

Дані літератури [7, 4] свідчать, що забійні показники худоби молочних, комбінованих та м'ясних порід у різному віці залежать від походження та віку забою. Так, помісні та абердин–ангуські бички за масою туші у віці 18 місяців переважають чистопородних аналогів червоної степової та голштинської порід на 28 – 35% [7]. Відомо, що найефективніше вирощувати на м'ясо тварин молочних і м'ясних порід до досягнення ними живої маси у 18-місячному віці 550-570 кг за середньодобових приростів живої маси понад 1000 г [4]. Проте невизначеним залишається вплив віку забою на особливості змін м'ясної продуктивності, у тому числі чистого приросту молодняку великої рогатої худоби новостворених в Україні порід і типів порівняно з існуючими.

Мета дослідження – провести порівняльне вивчення м'ясної продуктивності худоби різних порід у 16 – , 18 – , 20 – місячному віці та обґрунтувати оптимальний вік її забою

*Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор А. М. Угнівенко

Матеріал і методика досліджень. Досліди проводили у господарстві “Агрікор – Холдинг” Прилуцького району Чернігівської області у 2013 – 2014 рр. на бичках чотирьох м’ясних порід: абердин – ангуської, знам’янського типу, південної та поліської, та двох молочних: української червоно – рябої та голштинської. Від народження до відлучення телят м’ясних порід утримували на підсисі, молочних – випоювали молоком, потім дорощували та відгодовували у відділенні с. Половецьке, Прилуцького району, Чернігівської області. Забій здійснювали на м’ясокомбінаті “Агро – промпостач” Переяслав – Хмельницького району Київської області. Тварин у групи для забою формували за методом збалансованих груп – аналогів [5]. Різниця між тваринами за віком становила до 5%.

Фактичну і прийнятну живу та забійну масу і забійний вихід визначали відповідно до ДСТУ 4673:2006 [1] та ДСТУ 3938 – 99 [3], чистий приріст (приріст маси туші із розрахунку на один день життя) – згідно з вимогами ICAR [2]. Біометричну обробку даних здійснювали за методиками М.А.Плохинського [6].

Результати дослідження та їх узагальнення. Фактична жива маса бичків м’ясних порід у віці від 16 до 18 місяців була найменшою в абердин-ангуської породи (табл. 1). У молочних порід кращі показники в голштинської породи. У 20-місячному віці найвищу фактичну живу масу відзначали у худоби південної м’ясної породи, найменшу – у знам’янського типу. За цією ознакою бички знам’янського типу поступалися аналогам інших м’ясних порід від 4,2 до 7,3 %. Особливості змін прийнятої живої маси у тварин відповідно до їх віку і походження подібні до змін фактичної живої маси.

1. Фактична та прийнята жива маса м'ясної худоби залежно від віку забою

Вік забою, міс.	Порода, тип											
	абердин - ангуська		знам'янський тип		південна м'ясна		поліська м'ясна		українська червоно – ряба		голштинська	
	n	M ± m	n	M ± m	n	M ± m	n	M ± m	n	M ± m	n	M ± m
Фактична жива маса, кг												
16	5	446 ± 8,7	8	471 ± 11,1	7	470 ± 13,2	4	467 ± 10,0	2	447 ± 16,7	10	458 ± 6,8
18	9	465 ± 9,7	8	480 ± 2,6	12	479 ± 11,0	5	515 ± 14,4	7	437 ± 5,2	4	469 ± 11,6
20	6	516 ± 9,2*	3	495 ± 14,4	7	531 ± 10,1	4	530 ± 10,2	-	-	-	-
Прийнята жива маса, кг												
16	5	432 ± 8,7	8	457 ± 10,0	7	456 ± 12,8	4	454 ± 9,7	2	433 ± 16,3	10	444 ± 6,5
18	9	451 ± 9,4	8	466 ± 12,2	12	465 ± 10,7	5	499 ± 13,9	7	424 ± 5,0	4	455 ± 11,3
20	6	501 ± 8,9*	3	480 ± 13,9	7	515 ± 9,7	4	515 ± 9,8	-	-	-	-

* $P \leq 0,95$ порівняно з 16 – місячним віком

Достовірної різниці між тваринами м'ясних порід усіх дослідних груп за забійною масою у віці 16 та 18 місяців не встановлено (табл. 2). За цим показником худоба голштинської породи порівняно з аналогами української червоно – рябої молочної у ці вікові періоди має тенденцію до підвищення. У 20 місяців найвищу забійну масу спостерігали у бичків південної і поліської порід. Проте за цим показником у 20-місячному віці вони переважали аналогів абердин-ангуської породи та знам'янського типу відповідно на 8,5 та 12,4%. Найвищий (56,3 %) забійний вихід відзначали у 16 – місячному віці у бичків абердин – ангуської породи, а у 20 – місячному віці (56,2 %) – знам'янського типу. Найнижчий (51,4%) забійний вихід був у тварин української червоно-рябої молочної породи у 16-місячному віці. Забійний вихід у тварин всіх досліджуваних порід (крім абердин-ангуської) з віком збільшувався. Зменшення забійного виходу з віком у тварин абердин – ангуської породи можна пояснити їх скороспілістю і більшою часткою внутрішнього жиру, який не враховують під час обчислення забійного виходу.

Найвищий чистий приріст одержали у бичків знам'янського типу до 16 – місячного віку, поліської породи – до 18, а найнижчий у ровесників української червоно – рябої (табл. 3). За чистим приростом до 20-місячного віку суттєво вирізняються тварини південної і поліської м'ясних порід. У тварин усіх дослідних груп чистий приріст з віком зменшувався. Найвище (від – 7,4 до – 21,3%) значення відзначали у віковий період до 20 місяців. Найменше (– 7,4%) зниження чистого приросту порівняно з аналогами абердин – ангуської та похідними від неї породами. Було у тварин південної м'ясної породи.

2. Забійна маса та забійний вихід у молодняку різних порід

Вік забою, міс.	Породи											
	абердин - ангуська		знам'янський тип		південна м'ясна		поліська м'ясна		українська червоно – ряба		голштинська	
	n	M ± m	n	M ± m	n	M ± m	n	M ± m	N	M ± m	n	M ± m
Забійна маса, кг												
16	5	243 ± 5,5	8	250 ± 7,2	7	246 ± 7,0	4	247 ± 9,0	2	221 ± 1,1	10	237 ± 3,7
18	9	243 ± 5,9	8	252 ± 7,8	12	250 ± 4,8	5	267 ± 10,0	7	225 ± 4,2	4	242 ± 7,7
20	6	259 ± 4,4	3	250 ± 3,1	7	281 ± 5,2*	4	281 ± 11,4	-	-	-	-
Забійний вихід, %												
16	5	56,3 ± 2,63	8	54,2 ± 2,02	7	54,3 ± 2,03	4	54,6 ± 3,02	2	51,4 ± 3,0	10	53,2 ± 2,0
18	9	53,9 ± 4,3	8	54,3 ± 2,04	12	54,2 ± 2,07	5	53,3 ± 2,05	7	53,4 ± 1,1	4	54,1 ± 7,3
20	6	50,9 ± 4,7	3	56,2 ± 3,04	7	55,2 ± 2,51	4	54,1 ± 3,03	-	-	-	-

*P ≤ 0,95 порівняно з 16 – місячним віком

3. Чистий приріст молодняку великої рогатої худоби в різні вікові періоди, міс.

Порода	16	18	20
--------	----	----	----

	n	M±m	± до абердин-ангуса, %	n	M±m	± до абердин-ангуса, %	± до 16 міс., %	n	M±m	± до абердин-ангуса, %	± до 18 міс., %	± до 16 міс., %
Абердин-ангуська	5	503±15,6	-	9	445±8,6	-	-11,5	6	420±6,8*	-	-5,6	-16,5
Знам'янський тип	8	527±12,6	4,8	8	469±15,2	5,4	-8,9	3	415±7,8*	-1,2	-11,5	-21,3
Південна м'ясна	7	499±14,3	-0,8	12	466±8,5	4,7	-6,6	7	462±8,7	10,0	-0,9	-7,4
Поліська м'ясна	4	516±14,3	2,6	5	491±15,5	10,3	-4,8	4	460±17,9	9,5	-6,3	-10,9
Голштинська	10	494±10,6	-1,8	4	454±15,5	2,0	-8,1	-	-	-	-	-
Українська червоно-ряба	2	453±5,0	-9,9	7	418±8,9	-6,1	-7,7	-	-	-	-	-

* $P \leq 0,95$ порівняно з 16 – місячним віком

Висновки

1. Найнижчі показники фактичної і прийнятої живої і забійної маси мають тварини абердин – ангуської та української червоно – рябої молочної порід.
2. З віком у тварин абердин – ангуської породи, забійний вихід має тенденцію до зниження у решти дослідних тварин до незначного підвищення або не змінюється.
3. Чистий приріст усіх досліджуваних порід тварин з віком зменшується, особливо після 18 місячного віку.
4. Подальші дослідження необхідно спрямувати на визначення оптимальної маси забою тварин основних м'ясних порід, яких розводять в господарствах України.

Список літератури

1. Велика рогата худоба для забою: ДСТУ4673:2006. [Чинний від 2009.–01 – 01]. – К.: Держспоживстандарт України.
2. Директива Міжнародного комітету реєстрації тварин (ICAR), 2000 “Міжнародна угода щодо практики реєстрації / Схвалено генеральною асамблеєю в Ніагара – Фолс, США, 18 червня 2008 року”. Розділ 3. – С. 91 – 189. – International Committee for Animal Recording (ICAR), 2009. INTERNATIONAL AGREEMENT OF RECORDING PRACTICES / Approved by the General Assembly held in Niagara Falls, USA, on 18 June 2008. Section 3 – P. 91 – 189.
3. М'ясна промисловість. Продукти забою тварин. Терміни та визначення: ДСТУ 3938 – 99. [Чинний від 2000.–07 – 01]. – К.: Держспоживстандарт України.
4. Мельник Ю. Ф. Формування м'ясної продуктивності тварин різних порід великої рогатої худоби в онтогенезі (за матеріалами породовипробування) [текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д – ра с. – г. наук: спец. 06. 02. 01. – “Розведення та селекція тварин” / Ю. Ф. Мельник. – Київ, – 2010. – 40 с.
5. Овсянников А. И. Основы опытного дела в животноводстве: учебное пособие / А.И.Овсянников. – М.: Колос, 1976. – 304 с.
6. Плохинский Н. А. Биометрия / Николай Александрович Плохинский. – Новосибирск, 1961. – 364 с.
7. Труш В. М. М'ясна продуктивність бугайців різних порід при вирощуванні в умовах промислової технології / В. М. Труш // Вісник аграрної науки. – 2005. – №9. – С. – 37 – 39

Влияние возраста убоя молодняка крупного рогатого скота на его мясную продуктивность

О. П. Крук

Проведен анализ мясной продуктивности молодняка крупного рогатого скота разных пород в зависимости от возраста его убоя и происхождения. Установлено, что наилучшие количественные показатели продуктивности имеют животные абердин-ангуской породы

Ключевые слова: мясное скотоводство, фактическая живая масса, принятая живая масса, убойная масса, чистый прирост.

Influence of cattle offspring slaughter age on its meat productivity.

O. P. Kruk

Author conducted the analysis of productivity of cattle offspring depending on its slaughter age and origin. Research showed that the worst quantitative characteristics are observed in animals of aberdeen-angus breed.

Key words: meat cattle breeding, factual live weight, accepted live weight, slaughter weight, net increase.